

KLASIKAPLUS.CZ

1. Wagnerův Tannhäuser v Ostravě propojuje soupeřící principy dobra a zla v opulentním provedení

29.04.2023 klasikaplus.cz - Karla Hofmannová

[Odkaz na originál](#)

Klíčová slova: opery; ostravské

"Soubor si za inscenaci zaslouží obdiv, s jakou pokorou a houževnatostí se do realizace opery ponořili. Je to dílo monumentální, největší tíha odpovědnosti leží na orchestru a sboru, jakkoli jsou stěžejní role obtížné."

"Sbor byl neustále v pohybu, nastupoval za zpěvu přes hlediště, aby dozpíval za scénou a na jevišti zpěváci neustále přecházeli, aby narušovali státičnost scény. Přesto byl jeho zvuk stále vyrovnaný a to jak v dynamice, tak v jednotlivých hlasech, přičemž výkon sboru byl obdivuhodný."

"Hvězdou večera byla bezesporu německá sopranistka Maida Hundeling, s plným, silným, poněkud tmavším kulatým sopránem, kterého mnohdy zbytečně nadužívala, ale místy prokázala, že dokáže podat i krásná nosná piana. Zastala obě exponované role, roli Alžběty i roli Venuše."

V opeře divadla Moravskoslezského se uskutečnila ve čtvrtek 17. dubna předposlední premiéra v sezóně, Tannhäuser Richarda Wagnera. Režie se ujal Jiří Nekvasil, hudebního nastudování a provedení Marek Šedivý, autorem scény byl Daniel Dvořák, kostýmy připravila Marta Roszkopfová a sbormistrem byl Jurij Galatenko. V titulní roli Tannhäusera vystoupil Gianluca Zampieri, Alžbětou i Venuší byla Maida Hundeling, Hermanna, durynského lanckraběte zpíval Martin Gurbaál a Wolframa von Eschenbach vytvořil Jiří Hájek. Dílo je uváděno v německém originále a po stranách jeviště jsou k dispozici české a anglické titulky.

Dramaturgie Juraje Bajúse připravila souboru nejobtížnější úkol této sezóny. Nutno říci, že se ho všichni zhostili se ctí a soubor si za inscenaci zaslouží obdiv, s jakou pokorou a houževnatostí se do realizace opery ponořili. Je to dílo monumentální, největší tíha odpovědnosti leží na orchestru a sboru, jakkoli jsou stěžejní role obtížné a významné. Orchestru je dán těžký úkol již od počátku, při předejře, která je sama o sobě samostatným symfonickým dílem. Operní orchestr má ovšem oproti symfonickému všechny nevýhody. Má podstatně menší obsazení, je posazen do hloubky pod jeviště, aby nekryl pěvce, což ovšem omezuje nosnost zvuku, a jeho hudební nástroje nemají zvukovou kvalitu nástrojů symfonických orchestrů. Zpočátku snad zapracovala tréma, či vědomí si právě zmíněných protivenství, ale postupně se orchestr rozehrál do šíře i co do kvality tónu a souhry a prokázal, že je schopen přinést kvalitní výkon. Stejně tak má obtížné vstupy sbor, který spolu s ansámblem sólistů vytvářel homogenní a čitelnou zvukovou strukturu. Režisér Jiří Nekvasil pracoval se sborem velmi často, a to jak na jevišti, tak ve foyeru a dokonce i na horním balkoně v hledišti, sbor byl tedy neustále v pohybu, nastupoval za zpěvu přes hlediště, aby dozpíval za scénou, přičemž na jevišti zpěváci neustále přecházeli, aby narušovali státičnost scény. Přesto byl jeho zvuk stále vyrovnaný a to jak v dynamice, tak v jednotlivých hlasech a výkon sboru byl obdivuhodný. Vše bylo jistě výsledkem jak práce sbormistra Jurije Galatenka, tak i dirigenta Marka Šedivého, který celý ten obrovský pohybující se provozovací aparát musel udržet pohromadě.

Režisér Jiří Nekvasil si opět vzal do týmu scénografa Daniela Dvořáka a společně opět prokázali, že jsou týmem, který si rozumí a který se vzájemně inspiruje. Scéna byla v každém obraze jiná, ale vždy odpovídala charakteru děje. První obraz, Venušina sluj, byl vtipně zasazen do biedermeierovského budoáru, ve kterém dominoval kult Richarda Wagnera. Dominovala jeho busta, vybavení nábytkem a vzadu obraz Boticelliho Zrození Venuše, který se proměňoval v detail nahého ženského klína. Sám Tannhäuser byl oblečen jako Wagner, včetně jeho charakteristického baretu na hlavě. Režie Jiřího Nekvasila byla uměřená a respektovala náročnost pěveckých partů, přesto si občas neodpustil zlidšťující akce. Tannhäuser, utíkající od Venuše, obrací naruby kalhoty, které si obléká, Pastýřem je mladičká sopranistka Magdaléna Rovenská s jasným, svěžím, zvonivým sopránem, která po dozpívání odloží květinový háv a zůstane jen v tělovém trikotu. Tohle je ale jediný pokus dostat do opery nahotu, Venuše je v opulentních rudých šatech a dál už je to o důstojných historizujících oblecích rytířů i poutníků a bílé zahalené nevinnosti Alžběty. Kostýmy Marty Roszkopfové lahodí oku a hrají společně s pěvci. Scéna v údolí pod hradem Wartburg je pastorálně jednoduchá, síň pěvců na Wartburgu je futuristická a puristická, plně uzpůsobená potřebám velkých sborových akcí. Alžběta je uvězněná v jakési věži a zůstává nad věcí, místo aby se vrhala na pomoc Tannhäuserovi, mezi rytíře. Poslední scéna působí zpočátku opuštěně a chaoticky, ale naplněna dějem dostává duši a půvab, a každý detail má své opodstatnění. Působivý je závěrečný průvod, který nese na plátně velký obraz zesnulé Alžběty, ke které se, kající se Tannhäuser modlí. Ale v samém závěru, když už je Venuše poražena, obraz Alžběty je položen na zem a Tannhäuser se k ní prosebně modlí, sbor sděluje, že " spásná milost je hříšníkovi udělena, nyní odchází do míru blažených ", zvedne náhle Tannhäuser obraz Alžběty, přehodí si ho přes záda a na rubu se objeví obraz nahé Venuše... Toto vyústění otrásl snad každým v hledišti. Nečekáný úder, poněkud neurvalý, ale účinný tím, že donutil jistě každého v sále si položit otázku "proč"? Interprety byli pěvci, jejichž kvalita byla poněkud nevyrovnaná. Hvězdou večera byla bezesporu německá sopranistka Maida Hundeling, s plným, silným, poněkud tmavším kulatým sopránem, kterého mnohdy zbytečně nadužívala, ale místy prokázala, že dokáže podat i krásná nosná piana. Zastala obě exponované role, roli Alžběty, kterou podávala s jímavostí a s hlubokým výrazem, zejména v modlitbě k panně Marii ve třetím dějství. Protikladem bylo její ztvárnění Venuše, jejíž part je psán pro mezzosoprán a která má mít hutnější a sladký témbro. Obsazení obou rolí jednou zpěvačkou je velmi diskutabilní, sice může mít výklad dvou stran téže mince, ale výrazově by role měly být protikladné. Tohle se pěvkyni nedařilo přinést, ale už je obdivuhodné, že zvládla zazpívat obě náročné role v jednom představení. Partnerem v roli Tannhäusera jí byl Gianluca Zampieri, italský tenorista, jehož otevřený, silově vedený hlas, působil v rejstřících nevyrovnaně a kultivovanému projevu sopranistky příliš nekonvenoval. Ke cti mu bylo, že roli zvládl skvěle herecky a podal jí s romantickým zaujetím a přesvědčivostí. Jako Hermann, lackrabě durynský, se představil Martin

Gurbaľ, který mu propůjčil svůj hutný a sonorní bas a důstojnost projevu. Krásný pěvecký i herecký výkon podal Jiří Hájek jako Wolfram von Eschenbach, který dojal publikum především dojemnou Písní o Večernici, do které dal hloubku prožitku a měkkost i lahodnost svého lyrického barytonu. Ostatní menší role se uplatnily především v náročných ansámblech, jejichž hudební náročnost a monumentalita ohromovala, a které byly podávány s obdivuhodnou přesností a soustředěním. Představení bylo obdivuhodně vypracované a postupně stále gradovalo, až do mohutného závěru. Uvedení tohoto titulu bylo pro soubor **ostravské opery** velkou výzvou, které se zhostili všichni s obdivuhodným elánem a poctivou profesionalitou.

[« zpět na začátek](#)